

## **СЪДЪРЖАНИЕ**

### **ВЪВЕДЕНИЕ**

#### **ПЪРВА ГЛАВА**

#### **РЕГИОНЪТ, ИКОНОМИЧЕСКОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПЕРСПЕКТИВИТЕ ПРЕД РЕГИОНАЛНАТА ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ**

1. Дефиниране на региона
2. Теоретични аспекти на регионалната икономическа интеграция (РИИ)
  - 2.1. *Регионализация и регионализъм*
  - 2.2. *Същност, видове и ефекти на РИИ*
3. Интеграция или сътрудничество в ЮИЕ-6?
  - 3.1. *Регионалното сътрудничество в ЮИЕ-6*
  - 3.2. *Регионалната интеграция в ЮИЕ-6*
4. Нормативна рамка на РИИ в ЮИЕ-6 и България. Ролята на ЦЕФТА
  - 4.1. *Ерата на Споразуменията за свободна търговия*
  - 4.2. *Оценка на ролята на споразумението ЦЕФТА 2006*
  - 4.3. *Бъдеце на нормативната рамка. Идеи за промяна във формата на регионалното сътрудничество*
5. Ефекти от икономическото сътрудничество за ЮИЕ-6 и България
  - 5.1. *Политически ефекти от регионалната интеграция*
  - 5.2. *Икономически ефекти от регионалната интеграция*
  - 5.3. *Перспективи*

*Изводи*

#### **ВТОРА ГЛАВА**

#### **ВЪТРЕШНО-РЕГИОНАЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ В ЮИЕ И УЧАСТИЕТО НА БЪЛГАРИЯ В ТЯХ**

1. Икономическо и социално състояние на ЮИЕ-6 и България
2. Търговска отвореност и регионална търговска концентрация на страните
3. Икономическата интеграция на ЮИЕ-6 в ЕС
  - 3.1. *Готовност на ЮИЕ-6 за присъединяване към вътрешния пазар на ЕС*
  - 3.2. *Степен на икономическа интеграция на ЮИЕ-6 в ЕС*
4. Вътрешно-регионална търговия през 2013 г.
5. Икономически отношения между страните ЮИЕ-6 и България
  - 5.1. *Състояние на търговията на България с ЮИЕ-6*
  - 5.2. *Тенденции в двустранните инвестиции*
  - 5.3. *Туристопотоци между България и ЮИЕ-6*

*Изводи*

#### **ТРЕТА ГЛАВА**

#### **ВЪЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ НА ТРАНСГРАНИЧНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И УЧАСТИЕТО НА БЪЛГАРИЯ В НЕГО**

1. Области, правна база и мерки на трансграничното сътрудничество

- 1.1. *Области на трансграничното сътрудничество*
  - 1.2. *Правна база на трансграничното сътрудничество*
  - 1.3. *Мерки за развитие на трансграничното сътрудничество*
  2. Цели и роля на еврорегионите
    - 2.1. *История, същност и цели*
    - 2.2. *Добри практики*
    - 2.3. *Еврорегиони в ЮИЕ*
  3. Европейското териториално сътрудничество и България
    - 3.1. *Териториалното сътрудничество на ЕС в периода 2014 – 2020 г.*
    - 3.2. *България в европейското териториалното сътрудничество*
    - 3.3. *Трансгранично сътрудничество на България със Сърбия и Р. Македония*
  4. Инициативи за насърчаване на трансграничната търговия
    - 4.1. *Нормативни облекчения за търговията*
    - 4.2. *Ролята на неправителствения сектор*
    - 4.3. *Икономически отношения в българо-сръбския трансграничен регион*
- Изводи*

## **ЧЕТВЪРТА ГЛАВА**

### **ИНСТРУМЕНТИ И ПОДХОДИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ БЪЛГАРИЯ И ЮИЕ-6**

1. Повишаване на конкурентоспособността на българския износ
    - 1.1. *Състояние и структура на българския износ*
    - 1.2. *Конкурентоспособност на българския износ*
    - 1.3. *Българският износ в ЮИЕ-6*
    - 1.4. *Мерки за повишаване на конкурентоспособността на българския износ*
    - 1.5. *Перспективи*
  2. Създаване на международни съвместни предприятия в различни сектори
    - 2.1. *Нормативна рамка*
    - 2.2. *Предимства и недостатъци на съвместните предприятия*
    - 2.3. *Емпирично проучване на съвместни българо-македонски предприятия*
  3. Възможности за създаване на транснационални клъстери
    - 3.1. *Икономически растеж чрез регионални бизнес клъстери*
    - 3.2. *Клъстърен подход в региона на ЮИЕ*
    - 3.3. *Предпоставки за развитието на транснационални бизнес клъстери*
- Изводи*

## **ПЕТА ГЛАВА**

### **ЕНЕРГИЙНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ЮИЕ**

1. Вносната зависимост на ЕС и ЮИЕ от енергийни ресурси
2. Регионът на Югоизточна Европа и газовата му инфраструктура
3. Мястото на ЮИЕ в енергийната политика на ЕС
4. Страните ЮИЕ-6 и енергийното сътрудничество
5. Страните от ЮИЕ и стратегическите газови коридори за Европа
  - 5.1. *Газопроводът „Набуко“*
  - 5.2. *Газопроводите „TANAP“ и „TAP“*

5.3. Газопроводът „Южен Поток“

5.4. Йонийско-адриатически газопровод („IAP“)

5.5. Газови интерконектори в Югоизточна Европа  
*Изводи*

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

**ПРИЛОЖЕНИЯ**

**БИБЛИОГРАФИЯ**

## СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП – Брутен вътрешен продукт  
БИС – Балкански икономически съюз  
БСК – Българска стопанска камара  
БТПП – Българска търговско-промишлена палата  
ДВССТ – Дълбоко и всеобхватно споразумение за свободна търговия  
ЗБ – Западни Балкани  
ЕАСТ – Европейска зона за свободна търговия  
ЕИО – Европейска икономическа общност  
ЕК – Европейска комисия  
ЕС – Европейски съюз  
ЕТС – Европейското териториално сътрудничество  
ЕФРР – Европейския фонд за регионално развитие  
МИЕ – Министерство на икономиката и енергетиката  
МОД – Минимален осигурителен доход  
МРТ – Международно разделение на труда  
МС – Митнически съюз  
МСП – Малки и средни предприятия  
НИРД – Научно-изследователска и развойна дейност  
ПСА – Процес на стабилизиране и асоцииране  
ПСЮИЕ – Процес за сътрудничество в Югоизточна Европа  
ПТС – Преференциално търговско споразумение  
ПЧИ – Преки чуждестранни инвестиции  
СИБ – Съвет за икономическа взаимопомощ  
ССА – Споразумение за стабилизиране и асоцииране  
ССТ – Споразумение за свободна търговия  
СТО – Световна търговска организация  
ТГС – Трансгранично сътрудничество  
ТНК – Транснационални компании  
ЦЕФТА – Централноевропейско споразумение за свободна търговия  
ЦИЕ – Централна и Източна Европа  
ЮИЕ – Югоизточна Европа

## СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

- Фиг. 1. Физическа карта на Балканския полуостров
- Фиг. 2. Индекс на търговска отвореност на страните ЮИЕ-6 и България, 2006 – 2013 г.
- Фиг. 3. Индекс на регионална търговска концентрация на ЮИЕ-6 и България през 2012 г.
- Фиг. 4. Търговски потоци и салдо на ЕС с ЮИЕ-6, 2003 – 2013 г.
- Фиг. 5. Внос на ЦЕФТА, 2013 г.
- Фиг. 6. Дялове на членовете на ЦЕФТА във вътрешния за ЦЕФТА внос, 2013 г.
- Фиг. 7. Износ на ЦЕФТА, 2013 г.
- Фиг. 8. Дялове на членовете на ЦЕФТА във вътрешния за ЦЕФТА износ, 2013 г.
- Фиг. 9. Износ, внос и търговско салдо на България през 2000 – 2013 г. (млн. лв.)
- Фиг. 10. Износ на България 2007 – 2012 г. (млн. лв.)
- Фиг. 11. Внос на България 2007 – 2012 г. (млн. лв.)
- Фиг. 12. Търговско салдо на България и страните от ЮИЕ-6 (млн. евро), 2007 – 2013 г.
- Фиг. 13. Туристопотоци между България и Македония, 2007 – 2013 г. (брой души)
- Фиг. 14. Туристопотоци между България и Сърбия, 2007 – 2013 г. (брой души)
- Фиг. 15. Туристопотоци между България и Черна Гора, 2007 – 2013 г. (брой души)
- Фиг. 16. Туристопотоци между България и Албания, 2007 – 2013 г. (брой души)
- Фиг. 17. Туристопотоци между България и ЮИЕ-6, 2007 – 2013 г. (брой души)
- Фиг. 18. Граничните и трансграничните региони на Балканския полуостров
- Фиг. 19. Карта на Адриатическия еврорегион
- Фиг. 20. Карта на еврорегион “Eurobalkans”
- Фиг. 21. Транснационални програми за сътрудничество по ЕФРР, 2014 – 2020 г.
- Фиг. 22. Разпределение на регистрираните в България предприятия с македонско участие към 31.12.2014 г. по вид и организационна форма (по данни на БТПП)
- Фиг. 23. Разпределение на регистрираните в България предприятия с македонско участие към 15.01.2015 г. по сектори (по данни на БТПП)
- Фиг. 24. Разпределение на отговорите на анкетно проучване на въпрос: *Какви са според Вас перспективите пред развитието на българо-македонските отношения през идните години?*
- Фиг. 25. Разпределение на отговорите на анкетно проучване на въпрос: *Според Вас какво е необходимо за развитие на икономическото сътрудничество между двете страни?*
- Фиг. 26. Концентрация на доставчиците на природен газ през 2012 г.
- Фиг. 27. Газова инфраструктура в Югоизточна Европа
- Фиг. 28. Подземни съоръжения за съхранение на газ в Европа
- Фиг. 29. Съществуващи и планирани междусистемни връзки за природен газ в Югоизточна Европа
- Фиг. 30. Конкурентните европейски (“Набуко”) и руски (“Южен Поток”) проекти на тръбопроводи за Евразийския газов коридор
- Фиг. 31. Маршрутите на тръбопроводните проекти „TANAP“ и „TAP“
- Фиг. 32. Маршрут на Трансадриатическия тръбопровод (TAP)
- Фиг. 33. Маршрут на газопровода „Южен поток“

Фиг. 34. Маршрут на Йонийско-Адриатическия газопровод

Фиг. 35. Газова инфраструктура на България

## СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

- Табл. 1. Споразумения за свободна търговия (ССТ) между ЮИЕ-6 и България
- Табл. 2. Основни макроикономически показатели на ЮИЕ-6 и България, 2013 г.
- Табл. 3. Страни с най-висок и нисък индекс на човешко развитие в Европа през 2013 г.
- Табл. 4. Класация на Световната банка за условията за правене на бизнес в България и страните от ЮИЕ-6 през 2013 г.
- Табл. 5. Прогноза за БВП в ЮИЕ-6 и България, по постоянни цени, %-тна промяна
- Табл. 6. Индекс на търговска отвореност на страните ЮИЕ-6 и България, 2006 – 2013 г.
- Табл. 7. Оценка на Европейската комисия за икономическото състояние на ЮИЕ-6, 2013 г.
- Табл. 8. Търговия на ЕС с ЮИЕ-6 в периода 2003 – 2013 г.
- Табл. 9. Дял на търговията на ЮИЕ-6 с ЕС като % от общата им търговия, 2013 г.
- Табл. 10. Дял на търговията на ЮИЕ-6 с ЦЕФТА като % от общата им търговия, 2013 г.
- Табл. 11. Дялове на търговските партньори на ЮИЕ-6 и България в ЦЕФТА, 2013 г.
- Табл. 12. Търговско салдо на България с ЮИЕ-6 (млн. евро), 2007 – 2013 г.
- Табл. 13. Стокообмен и търговско салдо на България с ЮИЕ-6, 2013 г. (млн. лв.)
- Табл. 14. Външна търговия на България със света и ЦЕФТА, 2013 г. (млн. евро)
- Табл. 15. Салдо на ПЧИ на България в ЮИЕ-6 в периода 2006 – 2013 г., млн. евро
- Табл. 16. Салдо на ПЧИ на ЮИЕ-6 в България в периода 2006 – 2013 г., млн. евро
- Табл. 17. Приходи от международен туризъм в страните от ЮИЕ-6 и България
- Табл. 18. Граничните и трансграничните региони на Балканския полуостров
- Табл. 19. Финансиране на териториалното сътрудничество, 1989 – 2020 г. (млрд. евро, по постоянни цени от 2011 г.)
- Табл. 20. Цели и приоритетни оси по програмите за ТГС на България със Сърбия и Македония през програмните периоди 2007 – 2013 г. и 2014 – 2020 г.
- Табл. 21. Износ, внос и търговско салдо на България със страните ЮИЕ-6 през 2012 и 2013 г.
- Табл. 22. Предимства и недостатъци на смесените предприятия
- Табл. 23. Ключови инфраструктурни проекти, определени от Европейската комисия, в областта на сигурността на доставките в ЮИЕ